Дана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 30 (81). Вільня, Серада 30 Сакавіка 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

„Ліквідацыі".

У папярэднім нумары ў перадавіцы „Дзе-ж закон", мы выказаліся проці распараджэньня адміністрацыйных уладаў у справе ліквідацыі „Грамады", бо зьяўляемся староннікамі дэмакратычнага ладу, апёртага на свабодзе палітычных пераканаваньняў. Незалежна ад гэтага ведаем, што гэнае распараджэньне не апіраецца на ніводнай уставе, а затым пярэчыць асноўным рэспубліканскім падставам, пярэчыць істнуючым законам, бо ў рэспубліканскіх дзяржавах адміністацыйная ўлада — міністры ня маюць права выдаваць ніякіх законаў, ня маюць права выдаваць распараджэньняў не апёртых на ўставах. Мала таго, што распараджэньне аб ліквідацыі Грамады зьяўляецца незаконным, выкананьне яго адбываецца проста, калі можна так назваць, у дзікі спосаб. Ліквідуючы Грамаду паліцыя робіць рэвізіі ў сяброў Сялянскага Саюзу і забірае ад іх рожныя друкі, у тым ліку праграмы і інструкцыі Сялянскага Саюзу. Можна думаць, што польская паліцыя вельмі мала арыентуецца ў беларускім палітычным руху і затым усе беларускія партыі (за выняткам пэўне-ж паўлюкевічаўшчыны) залічае да Грамады і затым праз нясьведамасьць робіць незаконныя рэвізіі сярод сяброў іншых беларускіх легальных партыяў. Але гэтае дапушчэньне зьбіваецца новымі фактамі. Апрача гурткоў Сялянскага Саюзу—як палітычнае партыі, польская паліцыя выконваючы „сумленна" загад міністра, зачапіла і гурткі беларускае культурна-гаспадарчае арганізацыі, зачапіла гурткі Інстытуту.

На асобным месцы мы падаём вестку аб ліквідацыі паліцыяй гуртка Інстытуту ў Парослах, Беластоцкага павету. Гэная вестка ясна сьведчыць аб тым, да якога абсурду даходзіць польская адміністрацыя на беларускіх землях, выконваючы загады адносна Беларусаў. Але гэты абсурд не вынікае з таго, што польская адміністрацыя робіць гэта нясьведама, а наадварот гэтыя абсурды сумысьле тасуюцца да беларускага адраджэнскага руху, каб усялякімі спосабамі рабіць гэтаму руху перашкоды. Польская адміністрацыя скваплiва хапаецца за ўсялякі загад вышэйшай улады і заўсёды тасуе яго ў жыцьці так, каб задаць Беларусам боль.

Яшчэ пры першых арыштах 15 студзеня с. г. паліцыя зрабіла рэвізію ў гуртку Інстытуту ў Парослах і забрала тады кніжкі і пячаткі гуртка. Проці гэтага цэнтральны ўрад Інстытуту паслаў да старасты пратэст, на які стараста адказаў, што рэвізія была роблена ня ў гуртку, а ў старшыні гуртка А. Шумскай, а пячаткі кніжкі гуртка былі забраны „do zbadania". Прайшло толькі два месяцы, а паліцыя ізноў у тым самым гуртку робіць тое самае, аб чым стараста запярэчыў у сваім адказе. Ці-ж у другім сваім адказе стараста таксама напіша, што рэвізія была не ў гуртку, а ў старшыні?! Калі так, дык нашто-ж паліцыі забіраць маемасьць гуртка, на што-ж забіраць кніжкі і сшыткі таварыства?!

Калі першы раз, скажам рэвізыя адбылася абмылкова, дзякуючы нясьведамасьці паліцыі, дык нашто-ж была патрэбна гэта другая рэвізія і бясправўная канфіската маемасьці гуртка Інстытуту??

Адказы на ўсе гэтыя пытаньні гавораць ясна адно: паліцыя хоча наганяць страх на паасобных працоўнікаў на беларускай ніве, паліцыя хоча адстрашаць сялянства ад запраўдных беларускіх палітычных партыяй і ад беларускіх культурных установаў. Але ўсё сьвядомае беларускае грамадзянства павінна востра пратэставаць проці ўсіх мэтодаў польскае адміністрацыі, якая імкнецца спыніць усялякія праявы беларускага грамадзкага жыцьця. Чым больш улады будуць рабіць перашкод ў працы беларускіх арганізацыяў, з тым большай энэргіяй і вытрывальсьцю трэба нам змагацца з гэтымі перашкодамі. Па нашай старане права, па нашай старане і воля народу.

А. Саюзьнік.

Прамова сэн. Багдановіча

ў Сэнаце 10.III с. г. пры дыскусыі над бюджэтам Міністэрства Рэлігійных Вызнаньняў.

(Працяг).

Усё тое аб чым да гэтага часу я гаварыў, гэта — агульнасьці. Галоўнаю рэчай ёсьць тое, што да апошняга часу палажэньне праваслаўнай царквы ў Польшчы ня мае цьвёрдых праўных і кананічных падставаў. Замест таго, каб склікаць кананічна праўны сабор і выясьніць і залатвіць гэтую справу згодна з царкоўнымі правіламі і паводле царкоўнага сумленьня ўсяго сабраньня верных праваслаўных, урады самі ўзяліся за справу аўтакефаліі. Некалькі ўжо раз, здаецца пяць, ці шэсьць, урачыста браліся, а пасьля ўрачыста і абвесьцілі гэтую аўтакефалію, але... відаць і да апошняга часу гэтая справа ня моцна стаіць. Гэтымі днямі, даведаліся мы з газэтаў, што праваслаўны мітрапаліт выяжджае да Сэрбіі, а адтуль у Канстантынопаль у мэтах, як пішуць) „апошняга (кожны раз гэта было апошняе, вырашэньня справы аўтакефаліі праваслаўнай царквы ў Польшчы". З гэтага ўжо відаць, што паміма ўсякіх урачыстасьцей, паміма ўсякіх прызнаньняў Канстантыпольскага патрыярха (якога ня ведаю на якіх падставах, кс.-сэнатар Мацеевіч лічыць за ўсходняга папежа, — бо гэтага ня маем) самі творцы гэтае аўтакефаліі адчуваюць яе нетрваласьць. І нічога дзіўнага, бо паводле праваслаўнай дагматыкі сваю рэлігійную долю можа вызначыць толькі кожная царква сама, як царкоўны народ у паразуменьні са сваею кананічнаю ўладаю.

Але-ж я быў-бы несправядлівым калі-б цьвярдзіў, што ў адносінах ураду да праваслаўнай царквы няма нічога новага. Знойдзен ужо новы сродак зьнішчэньня праваслаўя і адабраньня царквы, дамоў і царкоўнай маемасьці. Сродак гэты — нэо-вунія. Гэтая акцыя звычайна праводзіцца ў наступны спосаб. Пераймаецца ў вунію які-небудзь праваслаўны пастар, звычайна з тых, якія за сваю віну падлягаюць кары з боку сваей духоўнай улады (а часам і сьвецкай). Пастар гэты абвяшчае сваю парафію вуніяцкаю і аддае яе пад дыспазыцыю найбліжэйшага р.-каталіцкага дэкана. Парафіяне пратэстуюць проці гэтага, зьвяртаюцца да сваей духоўнай улады, якая высылае ім новага пастара, але ўжо ні дамоў, ні царквы, ні зямлі, ні прыладаў, ні царкоўных шатаў з паваротам яны атрымаць ня могуць: усё ўжо стала ўласнасьцю р.-каталіцкага касьцёлу. Гэтак рабілася ў Падароску, Ваўкавыскага пав., у Голамысле, Дзісненскага пав., у Ятвеску, у Дзелітычах і ў многіх іншых парафіях. Мясцовыя і цэнтральныя ўлады вельмі старанна падтрымліваюць гэты далікатны спосаб прысвойваньня чужое маемасьці. Ніякія просьбы, жалабы парафіян аб звароце ім царквы, дамоў, зямлі і царкоўных рэчаў не памагаюць, калі-б знайшлося ў тэй парафіі два-тры вуніяты на тысячу праваслаўных. Улады ў найлепшым выпадку трымаюць нэйтралітэт. Нарэшце, калі здарылася нешта адваротнае, калі адзін перайшоўшы на вунію пастар у Вільні, захацеў вярнуцца да праваслаўя разам з тымі рэчамі, якія Піліп Марозаў забраў з праваслаўнае царквы, дык паліцыя ўжо не асталася нэйтральнай але-ж зьявілася адразу і перадала царкоўныя рэчы вуніяцкай царкве. Таксама зазначыць трэба, што калі ў Галіцыі некалькі парафіяў цалком перайшло на праваслаўе, дык у тым выпадку ім не аддаюць царкоўных уласнасьцяў.

І вось яшчэ прыклад. Чатыры жыхары перадместа Вільні Антаколя, якое знаходзіцца ў значнай адлежнасьці ад іншых царкваў, акрамя сваей, заўсёды просяць і духоўнае і цывільнае ўлады аб звароце ім для адправы набажэнства забранай царквы, якая стаіць бяз ужытку і чатыры гады просьбы астаюцца бяз выніку. Але калі зьявіўся перайшоўшы на вунію кс. Леснабродзкі, дык дзьверы гэтай царквы зараз адчыніліся і пачалося там вуніяцкае набажэнства...

Гавару гэта дзеля таго, каб пераканаць вас у шкоднасьці гэтакіх акцыяў, каб змусіць вас падумаць хоць-бы аб тым, як павінна адбівацца на душах насяленьня істнаваньне дзьвёх праўдаў: аднэй для праваслаўных і другое для вуніятаў.

Ізноў паміма волі паўстае пытаньне: каму гэта патрэбна, каб праваслаўны народ і праваслаўныя дзеці асталіся без малітвы і навучаньня веры? Дзе той „tertius gaudens", які выкарыстае з гэтых ні для кога, здаецца, не патрэбных пробаў? Робіцца гэта, як відаць, пад дэвізам „ad majorem Romae glorjam". Але-ж думаю, што самі праканаліся, што ніякай славы ані для Рыму, ані для дзяржавы, ня вышла з усей авантуры з Піліпам Марозавым. Ці варта было-б ламаць канстытуцыю, падбураць народ проці ўлады, зьністажаць аўтарытэт польскага духавенства захватам чужое маемасьці, паніжаць аўтарытэт цывільнай улады супрацоўніцтвам у гэтых справах; ці варта было нават абнаўляць у касьцёлах. бышых царквах, г. зв. іканастасы, якія гэтак яшчэ нядаўна зьніста-

жалі, перарабляючы цэрквы на касьцёлы, каб у рэзультаце атрымаць гэтакі скандал, які прадстаўляе гэтая ўся справа вуніі ў Вільні?

Не згладзіць таго ўражаньня, якое выявіла ў народзе гэтая ўся акцыя і тая музыка, якую ў гэтым годзе выставілі ўлады ў часе праваслаўнай працэсіі, г. зв. іарданскай. Гэта можа ачараваць нейкую маласьвядомую старую кабету, але-ж як абурыла гэтая праява толерантнасьці высока-культурнага пісьменніка ў Любліне. Карысьней было-б не ставячы музыкі, зьвярнуць хоць некалькі адабраных цэркваў.

Наракаецца цяпер на распаўсюджване камуністычных ідэяў сярод нашага народу і на павялічэньне антыпольскага настрою. Але, калі гэта ёсьць праўда, дык запытаю паноў: хто вінаваты ў гэтым? Хто аддаліў народ ад царквы, замыкаючы іх сотнямі, хто забараніў вучыць дзятвы царкоўных сьпеваў і пачаткаў веры, хто вывозіў з Польшчы шчырых і паважаных нашых душпастыраў і выкінуў з Польшчы праваслаўную царкоўную інтэлігенцыю, якая магла мець хрысьціянскія ўплывы на народ, хто забараняў чытаць лекцыі на рэлігійныя тэмы? (Гэтакая лекцыя і мне была забаронена ў 1924 годзе). Усё гэта зрабілі ўрады. Нажаль у сваім імкненьні да палянізацыі славянскіх меньшасьцей, вы не заўважылі запачаткаваньня нацыянальнага і рэлігійнага іхняга руху. Ці стварылі для іх нацыянальныя школы, вучыцельскія сэмінары, украінскі ўнівэрсытэт?

Ці далі магчымасьць свабоднай унутранай царкоўнай арганізацыі на царкоўных саборах і зьездах? Замест таго каб даць магчымасьць злучанай народнай энэргіі найсьці для сябе праўны выхад, — культуральна-нацыянальнага і царкоўна-рэлігійнага адбудаваньня пад апекаю канстытуцыі Рэчыпаспалітай Польскай, вы старанна ў працягу пяці гадоў затыкаеце ўсе дзіркі, недаючы ніякага выхаду гэтай сіле, думаючы пакіраваць яе выключна на сваё нацыянальнае кола. Але-ж памыліліся. Нашоўся яшчэ трэці, які патроху выдлоўбае вашу грэблю і стараецца пакіраваць ваду на свой млын Гэта той „tertius gaudens", аб якім многа раз папераджаў паноў. Пабаяліся гэтых рухаў толькі цяпер і ўжо віну складаеце на Беларускую „Грамаду". Але-ж тыя лёзунгі, якімі апэравала „Грамада" атрымалі ўжо гатовы матэрыял і наляпіла толькі на яго сваю нацыянальную этыкетку, якою і прыцягнула адразу да сябе народныя масы, ня ею ўзгадаваныя. Гэтая этыкетка а ня лёзунгі так абурыла паноў. Гэта відаць з таго, што пабаяліся на'т каталіцызму калі стаў гаварыць пабеларуску кс. Гадлеўскі.

Але-ж хваце аб гэтым. Баюся каб паны не залічылі мяне да вялікіх польскіх патрыётаў, бо магу быць толькі звычайным лёяльным грамадзянінам, бо не вучыўся шанаваць прысягу на маёвых курсах „маральнага аздараўленьня". Перадусім гавару гэта для добра царквы, але тым гарачэй, што ня бачу, каб інтарэсы царквы сталіў які-колечы няўхільнай супярэчнасьці з інтарэсамі дзяржавы.

У гэтакім кірунку на канчатку леташняга году ў імя беларускіх і расейскіх колаў, працуючых у арганізацыях у Вільні, я злажыў Ураду мэмарыял. На гэта гляджу як на апошнюю, можа ўжо троха спозьненую, спробу заахвоціць урад узяцца ўтварыць тое сягоньня, што трэба было зрабіць ужо даўно.

Дык праўла. Гэтакія, якіх вымагае самае жыцьцё, адносінаў паміж урадам і іншымі вызнаньнямі, бачылі мы ў тэй самай Вільні, дзе на нашых вочах адбыліся зьезды польскіх стараабрадцаў і магамэтанаў. Урад не перашкаджаў ім свабодна арганізаваць свае цэнтральныя ўрады і самым тых асобаў, у рукі якіх тыя верныя хацелі даручыць свой лёс; толькі праваслаўныя пазбаўлены гэтага праза. Чуў я, што мітрапаліт ужо даўно падаў заяву аб дазвол на сабор, але да апошняга часу не атрымаў на гэта нават і адказу.

Чым аб'ясьніць гэтакія адносіны да праваслаўных? Вы часта паказваеце на мінуўшчыну, на тое, што самі некалі цярпелі ўціск ад праваслаўя пры царскіх урадах. „Гісторыя імсьціцца"!—калісь пагражаў з трыбуны „Дзяржаўнай думы", на колькі памятаю, пасол Парчэўскі. Хоць і не разумею, дзеля чаго мы мусім браць на сябе грахі расейскага ўраду, але відаць, што мы сталі ахвярамі таго пагражаньня. Хіба паны думаеце, што гэтае гістарычнае права ня можа датыкаць Палякоў? Мы таксама не анальфабэты ў падзеях Польшчы, Украіны і Беларусі і ведаеце паны, што ня выграем, калі пачнем разрахоўвацца фактамі нашай мінуўшчыны Можа быць, што тое, што перажылі паны ў часе забораў, было караю лёсу і ці не гатуеце адносінамі да нас новай кары для сябе!

Ці ня лепш было-б перастаць рахавацца гістарычнымі грахамі, прыхіліцца да жыцьця, каб стварыць для яго, пакуль яшчэ ня позна, новыя падставы. Умацаваньне нацыянальнай сьвядомасьці нашых меньшасьцей затрымаць Вам ужо ня ўдасцца. Ня ўдасца, як відаць, і асіміляцыя нас пад рэлігійнымі паглядамі. Інтэрас гаспадарства вымагае ад Вас стаць, раней стаць, на тое становішча, якое ёсьць згоднае і з праўдай і з моцай дзяржавы.

(Далей будзе).

З жыцьця пад Польшчай.

Закрыцьце сэсыі Сойму і Сэнату.

Дэкрэтам п. Прэзыдэнта ад 25 г. сакавіка закрыта звычайная і бюджэтовая сэсія Сойму і Сэнату. Разам з закрыцьцем устаўадаўчых палатаў спынілася праца і ўва ўсіх камісіях.

Да польска-савецкіх перагавораў.

Распачаліся ўступныя перагаворы паміж Польшчаю і Саветамі. Польскі пасол прыяжджаўшы ў Варшаву пасьля канфэрэнцыяў са сваім урадам выехаў ізноў у Маскву. Нябаўна маецца ехаць у Маскву міністар замежных справаў Залескі.

Барацьба з камунізмам.

Сярод западзэроных асобаў у камуізме ў Варшаве адбыліся рэвізіі і арышты. Гэтакія штукі адбываюцца гэта ўжо мо' тысячны раз.

Страшныя цыфры.

Дырэктар дэпартамэнту аховы здароўя ў міністэрстве ўнутраных справаў у Варшаве заявіў прэсавай канфэрэнцыі, што ў Польшчы па аблічэньню яго ўраду ёсьць 700.000 сухотнікаў. Таксама і на іншыя хваробы людзей хварэе ў Польшчы больш працант чым у іншых дзяржавах. Па яго думцы прычынаю вялікай хворасьці насяленьня ў Польшчы ёсьць галіта і цяжкое жыцьцё шырокага агулу жыхарства.

Вугольная прамысловасьць.

У мэтах канкурэнцыі польскай вугольнай прамысловасьці з заграніцаю, польскі ўрад абніжыў тарыфу перавозкі вугалля чыгункамі.

Скандал цераз прэсу.

№ 82 польскае газэты „Glos Codzienny" канфіскаваны за артыкул „Widmo policmajstra Meyra", які падаваў весткі аб ныпадках з высокім рэпрэзэнтатарам польскай паліцыі, нейкім палкоўнікам у адным з варшаўскіх дансінгаў.

Як упісацца у Беларускі Сялянскі Саюз.

Падпішчык, які добра зразумеў, што Беларускі Сялянскі Саюз зьяўляецца партыяй, якая запраўды адважна бароніць інтэрэсы нашага сялянства, павінен неадкладна ўпісацца ў свой Саюз. З гэтае мэтай трэба пасьлаць у Цэнтральны Камітэт аткрытку (Вільня, Завальная 6—5) з просьбай прыслаць бляпкеты заявы і анкеты, інструкцыі і праграму.

Поэтыцкае творства Фр. Грышкевіча.

КЛІЧ.

Як шопат пушчы шэмручы ў аддалі
Трывожыць клетку схопленнага льва,
Так шопат Волі ў паветрнай хвалі
Трывожыць грудзі, дзе душа мая
Закута скомліць і грызе аковы...
Каб вольным вокам глянуць на сьвет новы.

* * *

Ты сягоньня спомніў мне
Аб далёкай старане,
Дзе дуб з хвойкай таёмна гавора;
Аб далёкай старане
Ты сягоньня спомніў мне,
Дзе да сонца маліўся я ўчора.

Ты сягоньня спомніў мне
Аб далёкай старане,
Дзе шалее крывавая бура:
Аб далёкай старане
Ты сягоньня спомніў мне,
Дзе грамзоляць кайданы панура.

Ты ня знаў, што мне яна,
Гэта ў далі старана
Свае казкі паветрам гавора;
Бо Яна ў мяне адна,
Гэта міла старана;
Там да сонца маліўся я ўчора.

НЯ ШТУРХАЙ!...

Ня штурхай старога абломка нагою,
Пабач, нейка рыска наскробана там;
Павер, гэта рыска ёсьць Славаю нам,
Мой мілы, калі ты сягоньня са мною...
Ня штурхай старога абломка нагою.

* * *

Разьбіўся звон стары,
Нячутна звону Славы
І мёртва ціш з гары
Кладзецца ў ніз на травы:
Заціх той вежы мур,
Скуль некалісь, што сьвята
На крыльлях дзікіх бур
Галосна і крылата
Ляцела песьня ў даль
І тонам чаравала,
Як кіт між морскіх хваль,
Дно сьвету грунтавала.
Замоўк, разьбіўся звон,
Адзіна гордасьць вежы
І сьціх чароўны тон,
Ня чуюць песьні межы
І цудны краскі іх...
Разьбіўся звон у вежы
Й на векі ён заціх.
Шчарнелі вежы муры,
Здаліся дзікай буры;
Пад імі дзед стары
Сядзеў як гроб пануры:
Сядзеў і ўпарта ў выш
Страляў балючым зрокам,
Дзе ночны глыбаў ціш
Кланялася ваблокам.

ГІМН.

Для Цябе, Беларусь, наша праца,
Для Цябе з сэрцаў нашых б'е жар:
Станем дружна да працы ў рад, брацьця!
Зложым труд свой на Волі аўтар.

На Тваe, Беларусь, шыр палеткі
Ўцягне з сталі гартованы плуг,
І Твае ў белай вопратцы дзеткі
Ў школе змыюць знак «верненькіх слуг».

За Цябе, Беларусь, мільёны
Станунць родных вясковых сыноў
Й гучнай песьні галосісты звоны.
Паплывуць ад краёў да краёў.

* * *

Праца, праца для Народу
Зродзіць вольна-сьветлы час,
Ад усходу да заходу
Хай працуе кожны з нас!

Гэй да працы! Гэй да працы!
Дружна у шэрэнгу стаць,
Гэй да працы! Гэй да працы!
Будаваць і асьвячаць.

На палетак дзірвановы
Тр'э цягнуць сталёвы плуг,
А для школы гмах дубовы —
Хай крапчэе родны дух!

Гэй да працы! Гэй да працы!
Дружна у шэрэнгу стаць,
Гэй да працы! Гэй да працы!
Будаваць і асьвячаць

Ад куточка — да куточка,
Як шырокі й доўгі край:
Дзе пануе страшна ночка
Засявай і асьвячай!

Гэй да працы! Гэй да працы!
Дружна у шэрэнгу стаць,
Гэй да працы! Гэй да працы!
Будаваць і асьвячаць.

Сьвяткаваньне 9-х угодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі.

Вялікае нацыянальнае сьвята Беларускага Народу 25 г. сакавіка ў 9-я ўгодкі абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі распачалося набажэнствам у касьцеле сьв. Мікалая.

У часе набажэнства хор пяяў беларускія нацыянальна-касьцельныя песьні.

На гэтае набажэнства прыйшло амальшто ўсё беларускае грамадзянства бяз розьніцы кірункаў. Ня было відаць толькі тых нямногіх асобаў, якія на словах гэтак старанна бароняць працоўны беларускі народ.

Пасьля набажэнства кс. Татарыновіч з запалам энтузыязму сказаў навуку галоўным чынам зазначаючы, што наша адраджэньне будзе трывалым і запраўды моцным тады, калі Беларускі Народ адродзіцца духова, калі ўсьвядоміцца ў сваей нацыянальнай прыналежнасьці і калі будзе праводзіць адраджэньне ў духу Хрыстовай Эвангэліі. У сваей прамове кс. Татарыновіч у вельмі прыгожых словах адзначыў дзень нашага нацыянальнага сьвята абвешаньня Незалежнасьці Беларусі і касьцельнага сьвята Дабравешчаньня.

Пасьля набажэнства ў касьцеле, адбылося набажэнства ў праваслаўным Прэчысьценскім саборы. І там ізноў тая-ж самая беларуская сямейка пасылала свае гарачыя малітвы аб хутчэйшым зьдзейсьненьні нацыянальных Ідэалаў і аб дараваньні Беларускаму Народу лепшай долі ў самай блізкай будучыне.

На гэтым закончылася адна частка сьвяткаваньня.

А 7 гадз. вечара ў салі „Жоржа" адбылася ўрачыстая акадэмія. На гэтую ўрачыстасьць сабралася беларускае грамадзянства і запрошаныя госьці з літоўскага, польскага і жыдоўскага грамадзянства.

Распачаўся абход урачыстасьці прамоваю пасла Ярэміча, які ў кароткіх словах адзначыў увесь сэнс і мэты сьвяткаваньня.

На яго прапазыцыю памяць пагібшых змагароў за Беларусь ушанавалі ўставаньнем.

Пасол Рагуля ў сваей прамове выказаў гістарычны ход і лёс Беларускага народу і адчытаў устаноўную Грамату Рады Беларускай Народнай Рэспублікі ў Менску ад 24 сакавіка 1918 года, якою 25 таго-ж сакавіка была абвешчана Незалежнасьць Беларускай Народнай Рэспублікі.

З прывітаньнямі ад прадстаўнікоў іншых нацыянальнасьцей першым выступіў ад імя Літоўскага Народу грамадзянін Вялецкі, які па прывітаньні прысутных і пасьля пажаданьня зьдзейсьненьня беларускіх нацыянальных імкненьняў зазначыў, што ўсе апякуны над Беларусамі стараліся ўсыпіць яго і вечна трымаць у пялёнках не даючы яму падняцца на ногі. Але-ж ня гледзячы на гэта Беларускі Народ не загінуў, а прабудзіўшыся стаў на ногі, аб гэтым сьведчыць акт 25 сакавіка 1918 году. Паміж іншым грамадзянін Вялецкі сказаў, што ў працягу некалькіх вякоў Літоўскі і Беларускі Народы жылі супольным жыцьцём, нашы прадзяды, дзяды і бацькі жылі згодна, жывем згодна і мы і нашы дзеці і ўнукі; спадзяюся, будуць жыць таксама згодна.

Пасьля грамадзяніна Вялецкага выступіўшы з прамоваю адвакат Міцкевіч, які адзначыў, што паміж Польскім і Беларускім Народамі істнуе непаразуменьне і далей у сваей прамове выказваў пажаданьні, каб для дабра абодвых братніх народаў, якнайхутчэй наступіла зразуменьне інтарэсаў і патрэбаў абодвых народаў.

Наступны прамоўца адвакат В. Абрамовіч адзначыў, што ўся дэмократыя нашага краю імкнецца да самастойнага жыцьця, а дзеля гэтага самага Ідэя Беларускага Народу ня чужая многім Палякам і закончыў пажаданьнем зьдзейсьненьня Ідэалаў Беларускага Народу.

Далей выступалі з прамовамі п. Гэльман і Я. Станкевіч.

Па закančэньні прамоваў пасол Ярэміч адчытаў прывітальныя тэлеграмы ад наступных арганізацыяў і асобаў:

Ад Украінскага Нацыянальна-Дэмократычнага аб'яднаньня.

„У дзень сьвяткаваньня адраджэньня Беларускага Народу Украінскае Нацыянальнае Аб'яднаньне шле прывітаньне і пажаданьні зьдзейсьненьня нашае супольнае мэты. Д-р Дымітра Лявіцкі".

Ад старшыні Украінскага Клюбу.

„Братом Беларусам як і сабе жадаемо хутчэй збудаваці аб'яднаную, злучаную незалежную Бацькаўшчыну. Пасол Казіцкі."

Ад сэнатаря Рубінштэйна і пасла Стучынскага (з жыдоўскага клюбу).

„Пасылаем сэрдэчныя прывітаньні з прычыны Беларускага Нацыянальнага Сьвята. Сэнатар Рубінштэйн. Пасол Стучынскі".

Ад пасла д-ра Выгодзкага.

„Зычу самадзельнага расцьвету Беларусі, шчасьця і пасьпеху. Д-р Выгодзкі".

Ад украінскага пасла Паўла Васыньчука.

„Няхай жыве Незалежная Беларусь! Павал Васынчук".

Ад польскага пасла Плаўскага.

„У дзевятыя ўгодкі абвешчаньня Незалежнасьці пасылаю сэрдэчныя пажаданьні найхутчэйшага асягненьня Ідэалаў Беларускага Народу. Пасол Плаўскі".

Ад паноў Акуліча і Сьвяневіча.

„Сэрдэчныя пажаданьні ў дзень Нацыянальнага Сьвята пасылаем. Акуліч. Сьвяневіч"

Ад польскага пасла Людвіка Хамінскага.

„Выражаю жаль з прычыны прымусова непрысутнасьці, у дзень Беларускага Нацыянальнага Сьвята пасылаю выразы надзеі сьвяткаваньня яшчэ ў нашым жыцьці ўгодкаў устанаўленьня Вольнай Фэдэрацыі нашых Вольных Народаў. Людвік Хамінскі".

Па адчытаньні прывітаньняў распачалася канцэртная частка ўрачыстасьці, у часе якой хораша пяяліся беларускія народныя і патрыятычныя песьні і дэклямаваліся вершы і нарэшце пяялі беларускі нацыянальны гімн „Ад веку мы спалі".

Хор мяшаны пяяў пад загадам Альбіна Стэповіча, пасьля чаго выступіў камплект хору мужскога пад загадам Янкі Пешкі. Солёвыя нумары канцэрту выпаўнілі гр. гр. Л. Сасноўская і Г. Карузянка.

Урачыстае сьвяткаваньне закончылася гарбаткаю і працягнулася да познай ночы, у часе якой прывітаў ад імя жыдоўскае дэмократы д-р Шабад.

Увесь ход гэтай урачыстасьці зрабіў добрае ўражаньне на кожнага прысутнага: ува ўсім гэтым сьвяткаваньні чулася запраўднае прабуджэньне Беларускага Народу да новага жыцьця.

На сьвяткаваньні было многа прадстаўнікаў правінцыі з беларускіх вёскаў, а таксама слухачы коопэратыўна-гандлёвых курсаў.

НАВІНЫ.

— **Новыя выданьні.** Гэтымі днямі вышлі з друку: літэратурна-гаспадарчы месячнік „Родныя Гоні" і гаспадарчая часопісь „Саха", друкаваныя кірыліцаю.

— **Аб загранічных пашпартах.** Цяпер ужо загранічныя пашпарты можа выдаваць павятовае староства. Плата за пашпарты астаецца тая самая.

— **Аб валасных падатках.** Вышла новая ўстава аб валасным падатку, якая дазваляе на пакрыцьце гмінных дэфіцытаў рабіць надбаўкі да дзяржаўнага грунтовага падатку.

— **Ліквідацыя беластоцкага школьнага кураторства.** Беластоцкая школьная куратория ліквідуецца. Частка куратоскае тэрыторыі з беларускімі паветамі далучана да віленскае куратории, быццам ў мэтах аб'яднаньня справы беларускага школьнага пытаньня.

Дауней і цяпер.

Падыходзіць 1 красавіка. Дзень традыцыйны шутак, жартаў, сьмеху, нявіннага ашуканства. Многія ўспамінаюць гэты дзень з усьмешкай на вустах і гатуюцца да новага сьмеху. На мяне-ж гэты дзень паганяе нейкі сум, нуду, бо паняволі прыходзіць на памяць дзень 1 красавіка 1925 г. з усей жудаснасьцю, несправядлівасьцю, калі польскі ўрад зрабіў гэты традыцыйны „Prima Aprilis" для многіх сотняў Беларусаў у Навагрудзкім ваяводзтве. Ясна прыпамінаецца мне, як я 31 сакавіка таго году выехаў з гасьцей ад свайго прыяцяля П. з Новай-Вялейкі. Пад аднатонны грохат калёс вагонаў „ах, як трудна, ах, як трудна" я аддаўся сваім нерарэчным лятуценьням. У сваіх мысьлях я дапускаў усякія штукі, але такой, якая мяне чакала ў дому на'т і ў сьне ня бачыў. Як толькі я прыехаў да хаты а 2 гадзіне ў ночы 1 красавіка, зараз-жа акружыла мяне 14 жаўнераў і 3-х паліцэйскіх, скавалі мне рукі,ператрасьлі ўсяго, перарылі ўсё ў хаце і ў будынках і забраўшы два нумары „Krynicy" і адзін „Сялянскай Долі" пад сільнай стражай завезьлі ў Лідзкі вастрог, дзе і прышлося прасядзець больш месяца.

Як там жылося і паводзілася, скажу коратка: так як і ў кожным вастрозе, а ведаю, што блізу ўсякі сьведамы Беларус папробаваў вастрожнага жыцьця. Скажу тут толькі пра вельмі арыгінальнага „antypaństwowca" дзядзьку Аўгустына М., каторы правёў там таксама з намі больш месяца. Гэта быў высокі, каля трох аршын ростам, худашчавы стары мужчына. Ня гледзячы на 87 гадоў трымаўся зусім проста; на'т валасоў сівых было вельмі мала. У голасе яго, калі ён гаварыў, чулася нейкая павага, станоўчасьць, поўнасьць, недапускаючая ніякаа праціву. Між нас 22 чалавек у адной „celi" было ўсякага люду, з усякім сацыяльным і грамадзкім становішчам: ахвіцэры, студэнты, вучыцялі, пісары і іншыя. Дзядзка-ж Аўгустын быў селянінам, на'т няграматным, з пад Налібок, Валожынскаго пав. Але калі ён пачынаў гаварыць, то ўсе кідалі свае заняткі і гутаркі і з вялікай увагай слухалі „дзядзьку" Аўгустына. І майстар-жа быў ён расказываць! Жываты балелі ад сьмеху, як ён расказваў свае ўраджаньні з язды чугункай са Столпцаў у Ліду, а трэба сказаць, што гэта было яго першая ў жыцьці падарожа па чугунцы. Між іншым, ён нам расказаў, па нашу агульную просьбу, свой пагляд на палітыку польскіх паноў на вёсцы даўней і цяпер.

„Мне было гадоў 19 калі памёр мой бацька — пачаў ён. Бацька мой быў у вялікай ласцы ў пана, бо быў добра майстра — муляр; паводзілася яму нізгорш відаць, бо пасьля яго сьмерці асталося на'т некалькі рублёў. Па сьмерці бацькі я ўзяўся шчыра за палепшаньне гаспадаркі і яе прыладаў. З гэтай мэтай насам-перш зацягнуў воз да каваля, нацягнуў колы новай шынай, увагнаў буксы, а пад восі падлажыў падоскі. Рад з свайго возу еду да хаты і як раз на паўдарозе, каля Бродаўкі спатыкаю пана. Я зьняў шапку, а пан затрымаў коні і глянуўшы на мой воз пытае: „А, ці добра ехаць, Аўгустын, каваным возам?" — Вельмі добра, яснавяльможны пане — адказаў я. Ты, Аўгустын, прыедзь заўтра зраньня ў двор. Маю да цябе інтэрас — сказаў пан і паехаў. Нічога кепскага ня думаючы, на заўтра запрог я каня ў новы новы воз і пацягнуўся ў двор. Пан яшчэ спаў і толькі аканом убачыўшы мяне неяк злосна ўсьміхнуўся, але нічога не сказаў. Неўзабаве ўстаў пан і вышаў на ганак. Я, здалёк шапку зняўшы, падышоў да яго:

— А, гэта ты, Аўгустын, прыехаў. Вельмі добра! Пачакай крыху. Гэй Бузінскі, звярнуўся ён да аканома, — вазьмі Аўгустыноў воз у вазоўню, а яму укуйце на босую 25 гарачых, каб ён ведаў як езьдзіць акаваным возам!" Як пан сказаў, так слугі зрабілі. Пабрыў я плачучы да хаты, дзяржучы у адной руцце каня, а ў другой споднюю часьць адзежыны. Але гэта тагды не называлася палітыкай. Цяперь справа прадстаўляецца інакш. Я маю усяго $2^1/_2$ дзесяціны зямлі, чатырох сыноў; як дубы хлопцы. Адзін з іх добры сталяр, другі каваль, трэці муляр, а наймалодшы шавец. Вось пры немцах мае хлопцы надумаліся пабудаваць новую хату. Навазілі дрэва збудавалі вялікую, на два канцы, хату. Паставілі дзьве печы з комінамі, павыразалі вялікія вокны, парабілі акяніцы, памалявалі, улажылі падлогу і вышла ў нас ня хата, а проста палац. Паглядзець люба! Сабяруцца вечаркам, зімой да нас суседзі, а сыны мае граматныя, пачытаюць газэткі, раскажуць, што на сьвеце робіцца, як у другіх старонках жывуць, пагутараць як палепшыць сваю долю, хто наш прыяцель, а хто вораг. Пан-жа наш, сын таго што біў мяне за каваныя калёсы, вярнуўся з Расеі і не знашоў у сваім палацы ні аднаго на'т вакна; палац той яго блізу зусім разваліўся. Брацца за направу палацу няма з чым, бо нат хлеба ня меў спачатку. Паклікаць-жа мяне ў двор і забраць ад мяне маю хатку, хоць і харошую, а мне ўсыпаць ізноў 25 гарачых, даўнейшым спосабам ужо ня можна. Пан, як тагды быў панам, так і цяпер ім астаўся: такія-ж слугі, толькі адзетыя ў форму, па прыказу таго-ж пана, хвацілі мяне, зацягнулі, праўда ні ў вазоўню, а на пастарунак і таксама ўсыпалі, толькі больш культурным, вышуканым спосабам і бяз ліку і прывязьлі вось сюды ў Ліду. І цяпер гэта называецца „палітыкай" — кончыў ён свае апавяданьне.

Рыбацкі.

зноў нарушэньне закону.

Законы пішуцца дзеля таго, здаецца, каб іх выконваць, але-ж на жаль у нас дык робіцца наадварот. І акурат нарушэньне закону робіць ня хто іншы, а сам урад.

Па канкардату, які падпісала Польшча з рымскім папай, ксяндзы павінна былі-б адбываць кары не ўвастрогах, але-ж на практыцы здарылася зусім іншае.

Арыштаванага беларускага каталіцкага ксяндза з Жодзіскае парафіі пасадзілі, у Варшаве ў Макатоўскі вастрог, дзе адбываюць кару зладзеі і другія ўгалоўныя элементы, а не ў кляштары, як абавязуе канкардат. Пратэст у беларускага каталіцкага духавенства віленскі арцыбіскуп не ўважыў і ніякіх крокаў проці нарушэньня цывільнаю ўладаю ею-ж устаноўленага закону не пачыніў.

Проці гэтага беззаконьня Беларускі Пасольскі Клюб заявіў пратэст і ў гэтых мэтах выслана наступнага зьместу тэлеграма:

„Віцэ-прэм'ер, Бартэль, Варшава".

„Ад імя Беларускага Клюбу пратэстую проці пасаджэньня кс. Гадлеўскага, у вастрог Макатоў насупроць канкардату. Пасол Ярэміч. 25-III-1927 году".

Ксёндз Гадлеўскі быў асуджаны на два гады за тое, што гаварыў на беларускай мове касьцельную навуку і вучыў парафіян Беларусаў шанаваць сваю нацыянальнасьць.

Як паліцыя выконвае загад аб ліквідацыі Грамады.

Канфіската маемасьці Гуртка Інстытуту.

21-га сакавіка г. г. а 8-ай гадзіне на раніцы 2-х паліцэйскіх са Старасельцаў, Беластоцкага павету К. Міровіч і А. Кежэль зьявіліся ў Паросль ў Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры і зажадалі ад старшыні Гуртка ўсіх кніжак з бібліятэкі (не выключаючы і тых, якія былі перагледжаны старастаю), газэтаў, сшыткоў, пячатак і г. д. А таксама зажадалі выдачы сьпісу сяброў Гуртка Інстытуту.

На дамаганьне старшыні ад паліцыі паказаць распараджэньне аб гэтай дзікай расправе з Гуртком, паліцэйскія паклікаліся на вусны прыказ камэнданта старасельскага пастарунку і як доказ рэвізіі паказалі абвестку беластоцкага ваяводы аб нелегальнасьці Грамады і НПХ.

Не згаджаючыся з гэтым Гурток запратэставаў проці гэтакага беззаконьня, але-ж паліцыя незважаючы на пратэсты зрабіла рэвізію і забрала ўсю маемасьць Гуртка. На знак пратэсту, старшыня Гуртка адказалася падпісаць спісаны паліцыяй пратакол.

Рэвізіі ў сяброў Сялянскага Саюзу.

Самаволя паліцыі гэтак шырока ахапіла беларускае нацыянальнае жыцьцё, што ў сувязі з ліквідацыяй Грамады перасьледуюцца і сябры Сялянскага Саюзу. Намі атрыманы паведамленьні, што ў сяброў Сялянскага Саюзу робяцца вобыскі і канфіскуюцца друкі, як праграмы, інструкцыі і статуты, а таксама і газэту „Сялянская Ніва", і ўсё гэта залічаецца да нелегальнасьці.

Меж іншым атрымана вестка з Белавежы, дзе паліцыя зрабіла рэвізію ў сябры Беларускага Сялянскага Саюзу і забрала разам з газэтамі праграму Саюзу і інструкцыі.

Што дзеецца ў сьвеце?

Сытуацыя у Кітаі.

Кантонская армія мае пасьпех. Яна ідзе наперад і заграажае ўжо Пэкіну сталіцы Кітаю, дзе яшчэ трымаецца буржуазія. Чужаземцы ўцякаюць на ангельскія і амэрыканскія караблі. Ген. Чанг-Тсо-Лін прапануе Кантону хоча пачаць перагаворы аб прымірэньні з Кантонам.

Нямеччына.

24 сакавіка ў Бэрліне сталіцы Нямеччыны адбылася вялікая камуністычная дэмонстрацыя. У дэмонстрацыі брала ўдзел да 20,000 чалавек. Дэманстрацыя прайшла спакойна.

Францускa-савецкія перагаворы.

Гэтымі днямі паміж Францыяй і Саветамі ідуць перагаворы аб навязаньні добрых адносінаў. Гэтыя перагаворы з некалькі разовымі перарывамі цягнуцца ўжо даўно. Перашкодаю паразуменьня ёсьць царскія даўгі для Францыі, якіх сучасны савецкі ўрад плаціць ня хоча.

***

Да нас пішуць.

Солтыс.

(Капцёўшчына, Гарадзейскай гм., Нясьв. пав.).

У вёсцы Капцёўшчыне ёсьць шмат інтэлігэнтаў, але ніхто ня хоча напісаць у газэту аб нашым жыцьці. Прычына гэтага тое, што тутэйшыя людзі вельмі перастрашаны. Праўду сказаць, калі сусед да суседа ідзе папяроску закурыць дык і аглядаецца. Галоўны вінoўнік гэтага страху наш быўшы солтыс.

У 1921 годзе гэты пан уцёрся на солтыства, а разам з гэтым у паліцыю за канфідэнта. Дачуўшы тады ў сабе моц пачаў ён рабіць крыўды людзям, ды, калі перад панамі хадзіў ён на цыпачках ды падлізываў, сваіх людзей губіў. Калі, бывала, ён намерыцца каго ўтапіць дык ужо ўтопіць не пашкадаваўшы. Прыходзіў ён да камэнданта або да сьледавацеля і абгаварываў таго, каго меў на воку. Калі часамі ўрадовец не хацеў верыць яго плёткам, дык кідаўся ён у сьлёзы і кожны глядзячы на яго 60 гадоў ня мог падумаць, каб ён маніў. Тых каго ён тапіў, абзываў бандытамі, зладзеямі, а ўрэшце камуністымі. Нападаў ён на сялянаў проста за нішто: няхай хто ня здойме перад ім шапкі або пераедзе праз яго шнур, дык ужо і чакай бяды. Калі ён бывала ішоў праз сяло, а два-тры мужчыны сайшліся закурыць, то ўжо на заўтра было ведама паліцыі, што ў вёсцы Капцёўшчыне была камуністычная сходка дзе чыталіся нелегальныя брашуры. Наедзе паліцыя, паарыштоўвае людзей, а як віны ніякай ня знойдзе, дык праз два дні папускае ўсіх дамоў. Толькі валаводзе добрага чалавека. Газэтаў беларускіх выпісываць рэдка хто ў нас адважыцца, а калі і выпіша, дык баіцца чытаць яе, ды прачытаўшы хавае найдалей у кут. Патрапэўскі сам сябе называў царом ды можа яшчэ брыдчэй. Але на ўсё свая пара, панаваньне кончылася гэтага солтыса, цяпер ужо ён ня мае сілы, скінулі.

М. І—кі.

Тры Гурткі.

(Цярэшкі, Браслаўскага пав.).

Тады калі ў іншых вёсках няма ніводнага гуртка, у Цярэшках іх ёсьць аж тры. Першы гэта гурток Беларус. Інст. Гаспад. і Культуры. Гэты гурток ставіць прадстаўленьні, выпісывае газэты і кніжкі ў беларускай мове, вучыць беларускіх песьняў і скокаў. За дзевяць нядзель месяцаў паставіў ён 2 прадстаўленьні: „Пан Міністар" і „Сурдут і Сярмяга". Абедзьве п'есы былі адыграны вельмі добра. Публікі было шмат, усе былі вельмі задаволены, платы за ўваход ня бралі.

Другі гурток гэта Сялянскага Саюзу. Памагае ён у працы інстытуцкаму гуртку. У гэты гурток зацягнуліся пераважна сталейшыя сяляне, якія цікавяцца газэтамі і кніжкамі.

Але ёсьць вось і трэці „гурток", які таксама „працуе". Як толькі падыйдзе вечар сабіраюцца сябры гэтага „гуртка" за карты, у дом Цыпрыяна Ів. і пачынаецца газарт. Спярша іграюць у папяросы, а пасьля пераходзяць на грошы, дык так заядаюцца, што сядзяць аж да самай раніцы. Калі першыя два гурткі вядуць вельмі карысную працу, дык трэці гурток вельмі шкодны.

Трэба каб першыя гурткі пастараліся зьліквідаваць гэны трэці.

А. П.

Аб магістрацкіх парадках.

Крышку хачу пагаварыць аб магістрацкіх парадках нашага мястэчка Клецка. Так за ўезд у мястэчка магістрацкія зборшчыкі бяруць толькі, колькі з каго ім удасца сарваць. З кого дзесяць грошаў, з каго 20, 30, 50, 70 і г. д. у залежнасьці ад таго ў які дзень едзеш і што везеш на прадаж. Калі ў кірмашовы дзень, то даражэй, калі ў звычайны, то танней. Жаліцца на гэткія ўчынкі зборшчыкаў няма ніякага сэнсу. Будзеш хадзіць цэлы дзень ад аднаго пана да другога нічога не даб'ешся і на гэтым кончыцца. А калі і даб'ешся свайго, скаргу тваю прымуць, то і тады праўда будзе на старане зборшчыка. Мала гэтага, калі прывядзеш на кірмаш каня ці карову, сьвіньню ці авечку, то і за гэта трэба плаціць па залатоўцы ад галавы. Не прадаў у гэты кірмаш, вядзі ў другі, зноў плаці, так што іншы раз больш заплаціш магістрату чым варта сама карова. Увесь гэты даход, каторы дае пераважна беларускі селянін ідзе на патрэбы мястэчка: брукаваньне вуліц, асьвятленьне, культурныя мэты і інш. На дзеле нічога гэтага няма. Пяць гадоў плацім за ўезд, за скаціну, а вуліцы, як былі парытыя сьвіньнямі, так і засталіся. Месца для стаянкі падвод каля рынку, як было 100 гадоў таму назад возерам гразі, так яно і цяпер выглядае. Час магістрату падумаць і аб лазьні, гэтай неабходнай рэчы ў кожным меcце. Жыхары прымушаны да гэтага часу мыцца ў хаце з цэбраў, кадзеў. Праўда, ёсьць адна лазьня прыватная, але памыцца ў ёй неяк страшна, захварэць ад яе можна. Агулам кажучы, наш магістрат толькі сябе глядзіць.

Жыхар.

Дровы.

(в. Макаўлян. Сідр. вол., Сакольскага павету).

Наша вёска вельмі бедная. Лесу свайго ня мае таксама як і выгану. Дык вось часта прыходзіцца нашаму селяніну нясьці кару калі часамі скаціна ўскочыць на панскае або прывязе хто да хаты якое палена дроў. Двух сялян з нашай вёскі купілі з Ялоўкі бярэзіны. Злажылі дровы на вазы ды паехалі дамоў. На рабоце прыпазьніліся і калі варочаліся дамоў зьмеркалася. Дарога ляжала каля двара пана Бэра; калі яны пад'ехалі да маёнтку ім заступіў дарогу панскі лясьнік са стрэльбай, ня робячы ніякага дапросу паклікаў ён радцу двара і завярнуў вазы ў маёнтак; тут казаў сялянан выпрагчы коні ды ехаць дамоў, а на расправу прыехаць на другі дзень. Калі сяляне трохі запярэчылі, пагразіў ён ім рэвальвэрам. Прышлі на другі дзень Паплаўскі і Бабіч да пана па вазы. Пан абазваў іх зладзеямі і пагразіў судом за пакражу яго лесу. Нічога не аставалася зрабіць як ісьці ў паліцыю, каб зрабіла сьледзтва. Прышла паліцыя зрабілі памер калодак, але пні не падышлі. Аднак перадалі справу ў суд. Доказаў не было і панская справа была праіграна, таксама як і ў судзе Акругавым беластоцкім. Так вось Паплаўскі і Бобіч справу выгралі, але дроў не вярнулі, бо суд не прысудзіў іх вярнуць. Каб вярнуць дровы трэба падаваць зноў у суд, казалі ім. Але ці-ж варта пачынаць суд і наймаць адваката за два вазы дроў.

Д. К—я.

НАШАЯ ПОШТА.

Аб'едн. Бел. Студ. Арг.: Вашыя камунікаты і хроніку будзем зьмяшчаць.

Ант. Годзею: Вашага пісьма ня друкуем.

Міколу І.: Дакляраваны Вам ліст крыху спозьніцца.

Сонураку: Ваш ліст атрымалі. Адказ пашлём пісьмом.

Жуку Ю., Скрынніку М., Каўбаску П.: Праграму інструкцыі і заявы паслалі.

А. Кур'яну: Газэту ўвесь час пасылаем Вам.

Полымя: Карэспандэнцыі атрымалі, па магчымасьці зьмесьцім.

Пятро Доля: Ваш верш заслабы.

І. Туронку: Ня зусім ясна апісалі сваю справу, затым трудна параіць. Наагул Вашы справы можа вырашыць толькі суд.

Шалесунаму П.: пробны нумар паслалі.

Малчановічу Г., Конаховічу Жаку, Валасэвічу К.: Газэту пасылаем.

Куток сьмеху і сатыры.

(З падслуханых гутарак).

— Чаму гэта на сьвяткаваньні абвешчаньня незалежнасьці ня было часткі беларускага грамадзянства?

— Бо, бачыце, яны якраз гэтай парой гулялі: „Пашыліся ў дурні".

Яго палавіна.

Ноч у карчме. Сьпіць жыд з жыдоўкаю, а ў калысцы дзіця. Дзіця пачынае плакаць. Жыдоўка ўспакоіла яго. Дзіця пачынае крычаць ізноў. Жыдоўка зварочваецца да мужа:

— Мойша!... Мойша! Гэта-ж здаецца, што дзіцё ёсьць, як твая палавіна, як і мая палавіна, што-ж ты не хочаш калыхаць?...

Мойша: Калышы сабе сваю палавіну, а мая палавіна няхай крычыць, бо яно мне не перашкаджае спаць.

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.